

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
3674633

Uw kenmerk
2021Z18632

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 1 december 2021
Onderwerp Antwoorden Kamervragen over incidenten in het justitieel complex
Zaanstad

Hierbij zend ik u de antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Kathmann
(PvdA) van uw Kamer over incidenten in Justitieel Complex Zaanstad.
(ingezonden 27 oktober 2021).

De Minister voor Rechtsbescherming,

Sander Dekker

Antwoorden van de minister voor Rechtsbescherming op de schriftelijke vragen van het lid Kathmann (PvdA) over incidenten in het Justitieel Complex Zaanstad (ingezonden 27 oktober 2021, 2021Z18632)

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
1 december 2021

Ons kenmerk
3674633

Vraag 1

Kent u het bericht 'Incident na incident in de Zaanbajes. Is dat uitzonderlijk'?¹

Vraag 2

Zijn de incidenten die in het Justitieel Complex Zaanstad (JCZ) aan de orde waren wat betreft aard en omvang, afgezet tegen de omvang van die locaties, afwijkend ten opzichte van andere locaties van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)? Zo ja, waar blijkt dat uit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vragen 1 en 2

Ja, dit bericht ken ik. Ieder incident binnen de penitentiaire inrichtingen is er één te veel. Tegelijkertijd zullen, gelet op de specifieke en soms moeilijke doelgroep die in de penitentiaire inrichtingen verblijft, incidenten nooit volledig voorkomen kunnen worden. Incidenten binnen inrichtingen verschillen in vorm, omvang en ernst. Ze lopen uiteen van op de luchtplaats gedropte telefoons, geweld, brand en (poging tot) suicide tot niet-integer gedrag van medewerkers. Als een gedetineerde bij een incident is betrokken, wordt een beschikking opgemaakt en wordt het incident vastgelegd in het registratiesysteem van DJI.² In mijn brief van 12 mei 2021 heb ik deze systematiek nader toegelicht.³

Uit een analyse van deze beschikkingen blijkt dat JC Zaanstad een relatief hoog aantal beschikkingen kent. Met name het aantal beschikkingen dat ziet op misdrijvingen tegen het personeel is hoger dan gemiddeld in het gevangeniswezen.⁴ Een verklaring hiervoor is het aantal bijzondere regimes die in JC Zaanstad zijn gehuisvest, zoals het Penitentiair Psychiatrisch Centrum. Daarnaast is het geweld tussen gedetineerden onderling hoger, met name op de afdelingen met het ISD-regime⁵ en de Top-600 van Amsterdam. We zien dit ook bij andere inrichtingen met vergelijkbare bestemmingen en regimes. Gelet hierop verschilt de situatie in JC Zaanstad niet met andere inrichtingen met bijzondere regimes.

¹ Noordhollands Dagblad, 26 oktober 2021.

² Een beschikking lijkt op een proces-verbaal en wordt opgemaakt na een misdrijving van een gedetineerde. Een misdrijving kan zijn fysiek geweld tegen personeel of een medegedetineerde, (poging tot) suicide, bezit en/of gebruik van drugs of een positieve urinecontrole. Een beschikking vormt daarmee de basis voor een straf of maatregel die de gedetineerde krijgt.

³ Kamerstukken II, 2020-2021, 24587, nr. 652.

⁴ Hieronder wordt verstaan 'bedreiging', 'verbale agressie' of 'fysieke agressie' naar medewerkers.

⁵ De ISD-maatregel is een maatregel op basis waarvan stelselmatige daders in een inrichting geplaatst kunnen worden die specifiek voor hen bestemd is.

Vraag 3

Deelt u de mening van de voorzitter van de Centrale Ondernemingsraad van DJI dat de situatie in het JCZ "verontrustend" is? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Antwoord op vraag 3

Ik deel die mening niet. Tegelijkertijd is het zaak om alert te blijven bij incidenten en steeds te beoordelen of sprake is van een incident of dat er een achterliggend probleem van structurele aard is. In zijn algemeenheid ervaren de medewerkers bij DJI de werkdruk als hoog en door corona is en wordt veel gevraagd van de medewerkers van DJI. De Centrale Ondernemingsraad van DJI heeft dringend aandacht gevraagd voor de veiligheid en de werkdruk van het personeel in een brief op 8 oktober jl.. Voor mijn reactie hierop en de ingezette acties verwijs ik naar de brief die ik op 19 november jl. aan uw Kamer heb gestuurd.⁶

Datum
1 december 2021

Ons kenmerk
3674633

Vraag 4

Is er bij het JCZ nog wel sprake van een veilige omgeving voor werknemers en gedetineerden? Zo ja, hoe verhoudt zich dat tot de in bericht genoemde incidenten? Zo nee, hoe gaat u zorgen dat dit verbeterd wordt?

Antwoord op vraag 4

Ja, de veiligheid van medewerkers, gedetineerden en bezoekers staat altijd voorop. Het is een continu proces om hier scherp op te blijven. In mijn brief van 22 november jl. heb ik extra maatregelen aangekondigd die de veiligheid van medewerkers, gedetineerden en bezoekers blijven waarborgen.⁷ Dat neemt niet weg dat incidenten zich voor kunnen en zullen blijven doen.

Vraag 5

Ziet net zoals de directeur van Bonjo ook dat vanwege de schaalgrootte van het JCZ de situatie daar "zorgelijk" is? Zo ja, waarom en wat kunt u nog doen om met deze schaalgrootte toch voor meer veiligheid te zorgen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 5

Ik constateer geen verband tussen voorvallen en de grootte van de penitentiaire inrichting. Met name het type regime binnen een inrichting is van invloed op het aantal voorvallen. Daarom wordt er op lokaal niveau gesproken tussen de directie, de medewerkers en de lokale ondernemingsraad over de werkomgeving en de veiligheid binnen in de inrichting. Tussen de inrichting en het hoofdkantoor van DJI worden afspraken gemaakt over de capaciteit, de veiligheid en de benodigde personele inzet. Daarbij is nadrukkelijk oog voor de lokale omstandigheden, en voor de randvoorwaarden van veiligheid en leefbaarheid van de inrichting.

⁶ Kamerstukken II, 2021-2022, 24587, nr. 816.

⁷ Kamerstukken II, 2021-2022, 29911, nr. 339.